

Posudek vedoucího diplomové práce Jana Broze „Lidská důstojnost: Univerzální princip v partikulární aplikaci“

1. *Jan Broz* předložil diplomovou práci věnovanou zásadnímu pojmu filosofie, teologie, psychologie i právní vědy, tedy pojmu lidské důstojnosti. Pojem je to ošemetný svou obtížnou uchopitelností, v níž se prolínají různé historické tradice a kulturní kontexty. Uchopován přitom být musí i z praktických důvodů, neb se stal součástí ústavních dokumentů a mezinárodních lidskoprávních instrumentů, což v éře jejich juridizace a judicializace znamená, že začal být užíván soudy. V takovém případě je samozřejmě důležité nejen to, co je lidskou důstojností po stránce obsahové, ale i to, jakou váhu lidské důstojnosti (principu, hodnotě, nejvyšší hodnotě?) přiznat. Váže se na elementární aspekty lidství, zdůvodňuje nárok jednotlivce na rozhodování o sobě samém (pozitivní svoboda, politická participace), anebo souvisí i se sociálním standardem života? Je lidská důstojnost naplňována (rozváděna) lidskoprávními katalogy, anebo je svébytnou hodnotou způsobilou je doplnit či přebít? Je lidská důstojnost stejná napříč kontinenty a dějinami, anebo se mění a vyvíjí?

2. Takových a dalších otázek si všímá diplomant v pěti částech své studie, neboť o studii tu vsutku jde. V úvodu své téma exponuje, dále si formou nástinu všímá historického vývoje pojmu důstojnost (Řecko, Řím, křesťanství, Kant), ve stěžejní kapitole provází čtenáře relevantní judikaturou vrcholných soudů SRN, Izraele a JAR, představuje a rozebírá soudobé teorie lidské důstojnosti a konečně práci shrnuje a uzavírá. Připojeny jsou bibliografie, seznam judikátů a české a anglické shrnutí.

3. *J. Broz* zvolil samostatně téma své práce, jakož i její strukturu. Poctivě o obojím po měsíce přemýšlel, a na předloženém textu je to vidět (výběr analyzovaných zemí, záběr literatury aj.). Má role byla značně pasivní, v zásadě jsem se omezil na čtení pracovní verze kvalifikační práce, k níž jsem neměl žádné meritorní připomínky, snad jen několik málo drobných postřehů. Blízký je mi autorův přístup upozorňující na silné a slabé stránky různých pojetí, všímající si ovšem také napětí mezi objektivizovaným konceptem lidské důstojnosti a subjektivně vnímanou svobodou rozhodování o sobě za daných podmínek. Důraz na lidskou důstojnost může cílit jak na změnu oněch podmínek, tak na nezczitelnost lidských práv ve smyslu právní nemožnosti s nimi disponovat. V tomto duchu může být nařizována výstavba bytů určité kvality, zakazována prostituce apod.

4. Seznam literárních titulů je impozantní: čítá více než sto položek, vesměs anglicky psaných. Netvrdím, že by to změnilo autorův pohled na věc, ale přesto se mi zdá, že možná mohl přihlédnout např. k českým komentářům Litiny základních práv a svobod stran výkladu lidské důstojnosti. Literaturu korektně cituje ve více než třech stovkách poznámek pod čarou a promyšleně s ní pracuje: vykládá ji i komentuje. Jen mi v některých případech přišlo, že by bylo možné stylisticky zvýraznit případy, kdy mluví diplomant a kdy citovaný autor. Jde však jen o marginální pocit.

5. Diplomant užívá bohatého jazyka, odborného, avšak v zásadě srozumitelného. Podařilo se snad také odstranit gramatické vady. Přesto bych mu chtěl do budoucna doporučit, aby zvážil, kdy lze i myšlenku složitou vyjádřit přístupným jazykem; někdy to už jistě dost dobře možné není. Mám totiž dojem, že diplomant může inklinovat k maličko esoterické prezentaci svého širokého vědění, což není v podmínkách naší fakulty (masové, jinak zaměřené) úplně žádoucí.

6. Po mém soudu diplomant spolehlivě přeskočil laťku nastavenou pro diplomové práce, sepsal vlastně práci spíše rigorózní, možná i základ práce disertační. Prokázal schopnost samostatného uvažování, jakož i vynikající orientaci v literatuře a judikatuře. Předložená práce, jež by mohla být východiskem odborného článku nebo článků, je zcela způsobilá k obhajobě jako práce výborná.

V Praze dne 10. září 2014

doc. JUDr. Jan Kysela, Ph.D.